

„Marxistische Blätter” nr. 1, 1983

Revista „Marxistische Blätter” începe anul editorial 1983 cu o amplă pledoarie pentru pace și dezarmare. Este reacția firească la întrebarea cum se va soluționa actuala criză mondială. O soluție reacționară a crizei 1933/1983? ca întrebare-titlu în fața cititorului o paralelă: revista este în întregime consacrată împlinirii a 50 de ani de la venirea la putere a lui Hitler.

Pe fondul prezenței crizei economice și a schimbării coaliției de guvernământ în RFG, autorii întreprind o analiză a premiselor, condițiilor de apariție și mijloacelor propagandistice ale fascismului anilor '30 — vizînd cu un ochi vigilent paralele cu anii '80.

Articolele răspund la niște întrebări puse cu multă îngrijorare, printre care, dacă 1933 este repetabil, cum trebuie apreciată schimbarea de coaliție din guvern, care sînt învățămintele de acum 50 de ani cu privire la raportul de forțe avîndu-se în vedere apariția a diferite noi centre de putere, forțe democratice, creșterea ponderii clasei muncitoare, etc.

Pentru unii din rîndul forțelor democratice, venirea la putere a coaliției P.L.D. — U.C.D./U.S.C. implică presupunerea că începe o nouă „eră glaciară” în politică sau chiar un ajun al fascismului. Articolul lui Willi Gerns *Pericolele și limitele coaliției de dreapta de la Bonn*, trece în revistă cîteva trăsături ale politicii RFG care dispar odată cu coaliția social-democrată. Printre ele, pe plan intern, ar fi politica de reforme, iar în exterior ieșirea din izolare, politica de destindere, așa-numita „Ostpolitik” și relativa autonomizare față de politica S. U. A. în cadrul C. E. E. precum și o politică independentă față de lumea a treia. Potrivit părerii lui Willi Gerns „pericolul real al unei reorientări bruște înspre dreapta, în toate domeniile vieții politice și sociale”, reprezintă un element caracteristic pentru perioada prezentă.

În atenția articolului lui Kurt Schacht stau cauzele eșuării guvernului P.S.D./P.L.D. și calea pe care o va urma P.S.D. în opoziție.

De conjunctura prilenică pentru avîntul ideologilor „neo” conservatoare se ocupă Kurt Wanner. Ecourile neoconservatorismului se datorează, printre altele, pierderii din teren a social-democrației și unor noi elemente din conștiința de masă cum este rezistența împotriva distrugerii mediului înconjurător. Noul „model” de conservatorism reprezentat în RFG, mai ales de filosoful

Kaltenbrunner — are la bază știința, anume etiologia. Prin rezultatele recunoscute în domeniul psihologiei și biologiei animale reprezentanți de prestigiu ca Lorenz și Eibl-Eibesfeldt oferă ideologiei neoconservatoare prin etiologie acea „haină nouă” pentru revitalizarea biologismului social care sub forma deschisă a „darwinismului social rasist” nu mai este posibil după al doilea război mondial”. „Lupta pentru supraviețuire” s-a transformat acum în imperativul „Luptă pentru supraviețuirea culturii, a vieții însăși”. Pentru această frază din urmă spiritul de masă este favorabil, cum arată Kurt Wanner: se manifestă o neliniște profundă cu privire la distrugerea mediului înconjurător ca urmare a dezvoltării forțelor de producție capitaliste. Autorul îl citează pe publicistul conservator Friedrich care spune că „spiritul vremii, încă ieri subscris progresului, a descoperit acum problema mediului. Parola este: VERDE”. Totuși noua formă a biologismului social renunță cu totul la componenta rasială a acestuia. Aceasta „sugerează o fundamentare naturală, pseudobiologică a naționalismului burghez” și explică dușmănia „străinilor”, a imigranților din RFG.

Tema imigranților o rela Kurt Faller în articolul *Atunci evreii — acum imigranții?* Autorul observă că „noua coaliție P.L.D.-U.C.D./U.S.C. a anunțat, imediat după constituirea ei, înăsprirea într-o serie de puncte a legilor pentru imigranți și azilanți”. Această politică ostilă față de imigranții din RFG și care ar urmări puritatea etnică a societății, este comparată cu politica și propaganda fascistă de acum 50 de ani în care rasismul a avut un loc central. Totuși, el nu a fost scop în sine cum susțin unii ideologi, scrie Faller, ci un mijloc decisiv pentru pregătirea și ducerea războiului.

De la ultimul război mondial mai există o serie de organizații, asociații și personalități care refuză să recunoască granițele și teritoriile naționale din Europa postbelică. Despre aceste asociații revansiste scrie Georg Herde.

Articolele revistei se referă în continuare la diferite aspecte ale anilor '30 printre care politica economică din Germania fascistă, mișcarea muncitorească germană, mișcarea sindicală, rolul direct sau indirect al acestora în pregătirea războiului.

Marta Vogl

„Perspectivas”, vol. V, nr. 4, São Paulo, 1981

De mai bine de cinci ani, Centrul de publicații culturale și științifice al Universității de Stat din São Paulo (Brazilia) întreprinde cercetări asupra celor mai diferite domenii ale științelor sociale, ale căror rezultate sînt difuzate atît sub forma unor studii independente, cit și sub aceea a unor articole cu un pronunțat caracter practic-social-politic-educativ pe care le inserează într-o publicație anuală cu o circulație mai largă: „Perspectivas” de sub direcția profesoarei Vera Lúcia Silveira Botta Ferrante.

Ca și în volumele precedente (I—IV), vol. V al revistei „Perspectivas” îmbrățișează o tematică pluridisciplinară: de la sociologie și antropologie social-culturală, pînă la etnologie și demografie. În toate cazurile este vorba de probleme și laturi specifice Braziliei, în perspectiva acesteia de țară latino-americană în curs de autentică dezvoltare social-economico-culturală.

O ilustrare elocventă a acestei orientări o conferă însuși sumarul volumului de față: *Consolidarea capitalului monopolist în Brazilia și mutațiile survenite în agricultură* (M.A. Morais Silva), *Avîntul politic și sindicalismul* (R.C. Corrêa de Moraes), *Sistemul taxelor și deciziile politice ale organelor locale în domeniul veniturilor* (M.T. Micelli Kerbauy), *Clasele sociale și familia* (Elisabete Dória Bilac), *Situația femeii în procesul reproducerii forței de muncă* (E. Souza Lôbo), *Munca și școala: o traiectorie a pieții* (C.P. de Carvalho), *O contribuție la studiul etnologiei medicale în Brazilia* (O.M. Ravagnani), *Studiile geopolitice în Brazilia* (S. Miyamoto) și *Proiectul unei teorii asupra elitelor politice în Republica Brazilia* (T. de Assis Bastos).

În primul studiu, și cel mai amplu (p. 5—22), M.A.M. Silva prelucrează o sumă de informații și statistici economice referitoare la domeniile industrial și agricol pe anii 1955—1979, pe care le supune unei analize sistematice și le interpretează prin prisma lucrării fundamentale a lui Karl Marx *Capitalul*, precum și a unor lucrări teoretice contemporane (L. Althusser, E. Balibar, A. Fernandes, F. Oliveira, N. Poulantzas etc.). Este vorba de epoca inițiată de J. Kubitck și care se caracterizează prin hegemonia capitalului monopolist internațional în industria braziliană. În acest context, s-a acordat prioritate industriei oțelului, mecanice și electrice, iar mijloacele de transport și comunicație au înregistrat o substanțială modernizare. Aceste procese s-au conjugat cu asocierea pe această linie și a capitalului național. Dintre efectele social-economice-culturale ale dominației capitalismului monopolist în agri-

cultura braziliană, autorul stăruie asupra celor mai semnificative: mutațiile în domeniul relațiilor de producție, schimbările în progresul producției și introducerea de noi instrumente pentru dominarea politică și ideologică în cuprinsul întinsei republici braziliene. Aceeasi convergență explicativă și aplicată este subliniată prin *cuvintele-cheie* ale studiului: capitalism și agricultură; integrarea agriculturii alături de industrie; stat, capitalism și agricultură; noile relații de producție în agricultură. Tematica și orientarea acestor abordări premerg dezbaterile din orașul natal al lui K. Marx (Trier, 1883), cu ocazia centenarului morții acestuia (1883—1983), privitoare la răsfrîngerile marxismului în viața și ideologia popoarelor lumii a treia.

Spre a-și explica relația dintre avîntul politic și mișcarea sindicală (p. 23—28), R.C.C. de Moraes realizează o abordare comparativă între metodele de luptă, tactica și strategia mișcărilor sindicale spaniolă (după războiul civil și după dictatura franchistă) și braziliană (caracterizată prin vicisitudinile corporativismului). El analizează pe rînd aspectele specifice: sindicalismul și mișcările muncitorești, unionismul, structura sindicală, pactul social, avîntul politic. De remarcat că, în acest scop, autorul a ales două genuri fundamentale de izvoare documentare: principale și secundare.

Din prima categorie, reținem manifestele documentele și mărturiile spaniole (1960—1978) și braziliene (1970—1980) referitoare la mișcarea muncitorească, iar din a doua, literatura privitoare la istoria sindicalismului urban (din Spania și Brazilia), mai cu seamă, din perioada menționată.

Pentru aprofundarea *Sistemului taxelor și deciziilor politice ale organelor locale în domeniul veniturilor* (p. 29-35), M.T.M. Kerbauy are în vedere: sistemul impozitelor, decizia politică locală, centralizarea politică, descentralizarea politică, reforma impozitului, federalismul, sferile guvernante și reforma instituțională. În condițiile politice braziliene autoritare de după 1964, pierderea autonomiei municipale și reglementarea impozitelor a lipsit muncitorimea de posibilitatea de a coordona aceste resurse financiare în scopuri sociale.

Un interes teoretic particular pentru numeroși cercetători români preocupati de problema sociologică, etnologică și psihologică a familiei îl prezintă articolul *Clasele sociale și familia*, întemeiat pe cercetări directe de teren și centrat pe următoarele cuvinte cheie: clase sociale, familie, reproducerea forței de muncă, structura ocupați-

onală a forței de muncă (p. 37-42). Teoretic și metodologic autoarea se sprijină pe lucrările referitoare la aceste domenii publicate de F. Engels, E. Bilac, F. H. Cardoso, P. Hirst, F. Oliveira și L. Pereira, acordând o mare însemnătate cercetărilor directe, de unde și originalitatea contribuțiilor și generalizărilor sale.

Deși tratată succint (p. 43-47), *Situația femeii în procesul reproducției forței de muncă* (E. Souza Lôbo) conferă un aport comparativ diacronic pentru sociologii și demografii români, precum și o literatură de specialitate. Un fapt inedit remarcabil îl constituie relatările privitoare la congresul femeilor metalurgiste (1979).

Pentru preocupările Cercului de etnologie medicală din cadrul Comisiei de antropologie și etnologie a Academiei RSR, semnalăm articolul lui O. M. Ravagnani, *O contribuție la studiul etnologiei medicale în Brazilia* (p. 65-73), în care se încearcă, cu succes o largă îmbrățișare antropogeografică a practicilor medicale empirice, comparativă, din Africa, Peninsula Iberică, Brazilia, cu privire specială la etnobotanica și fitoterapie. Utilitatea contemporană a unor asemenea preocupări rezultă și din susținuta lor abordare de numeroase instituții românești, precum și din alte țări europene, ca R. F. Germania (Societatea de etnomedicină din Heidelberg), Franța (Societatea de etnologie franceză,

Paris) etc. Eficiența sanitară a cercetărilor de etnobotanica, fitoterapie și etnomedicină rezultă și din vastele referințe bibliografice, care îmbrățișează o perioadă de peste cinci secole.

Printr-o puternică retrospectivă critică și printr-o uriașă bibliografie comparativă internațională (205 titluri) se caracterizează articolul despre *Studiile geopolitice în Brazilia* (publicat de japonezul S. Miyamoto).

Cadrele didactice universitare și cercetătorii științifici din domeniul sociologiei află un punctaj tematic inedit și util referitor la variatele și multiplele probleme abordate la catedrele de sociologie braziliene, în informarea sistematică realizată de profesora H. I. B. Saffioti, din care enumerăm: legislația socială și relațiile de muncă, agricultura și capitalismul, materialismul istoric, sindicalismul brazilian, producerea și reproducerea forței de muncă, situația claselor sociale în Brazilia, geneza mișcării muncitorești din Brazilia, coexistența diferitelor forme de producție, migrația și mobilitatea socială, migrația și dezvoltarea capitalistă, mișcările sociale rurale, sindicalismul rural, migrația rural-urbană, etnografia braziliană, dialectica și structuralismul, metoda structuralistă în științele umane etc.

Nicolae Dunăre

„Aussenpolitik”, nr. 1, 1983

Primul număr din acest an al revistei vest-germane pentru probleme internaționale „Aussenpolitik”, cuprinde o serie de articole ce își propun să acopere un evantai de teme destul de variate, toate de interes actual: problemele comunității europene, zonele denuclearizate, comunicarea transnațională de date și informații, drepturile omului.

Revista se deschide, cum era și firesc, cu un articol despre unele aspecte ale rolului jucat de R. F. G. pe plan internațional, intitulat *Politica europeană sub președinția germană* de Werner Ungerer. Prilejuit de preluarea, la 1 ianuarie 1983, de către această țară a președinției Consiliului Comunității Europene articolul ne prezintă mai ales problemele serioase cărora acest organ va trebui să le facă față: șomajul ridicat, pericolele generate de protecționism, dificultățile financiare, agrare și instituționale. O altă serie de probleme relevate este legată de relațiile cu statele din „lumea a treia”, în perspectiva înnoirii, în 1984, a acordului de la Lomé și Conferinței ministeriale cu statele din grupul ASEAN. Se exprimă speranța că reprezen-

tanții vest-germani în conducerea forului european vor putea contribui la găsirea unor soluții adecvate tuturor problemelor în scopul întăririi Comunității Europene.

În articolul, consacrat tot problemelor germane, dar din perspectiva unor relații bilaterale, *Doăzeci de ani de existență a tratatului franco-german*, Paul Frank pornește de la intențiile ce au stat la baza încheierii acestui tratat de către Konrad Adenauer și Charles de Gaulle, și care ar fi vizat „realizarea unui sistem de securitate colectivă în Europa acelor ani, făcând o unitate de destin și de acțiune”. Deși nu ar fi atins acest obiectiv, se apreciază că documentul a oferit totuși o bază de colaborare ce ar trebui, în opinia autorului, dezvoltată, mai ales în condițiile actualei curse a înarmărilor care impune „promovarea în Europa a unei politici de pace cu noi soluții pentru problemele securității”. În acest context, nici Franța și nici R. F. G. nu și-ar putea elabora poziții separate.

Falk Bomsdorf semnează un articol consacrat unei problematice actuale: *O zonă*

denuclearizată în Nordul Europei, în care subliniază ecoul de care se bucură în prezent crearea unei zone denuclearizate în țările nordice, care sînt toate ne-posesoare de arme nucleare. Se arată că partidele social-democrate aflate la putere în unele din aceste țări privesc cu simpatie proiectul respectiv, iar guvernele conservatoare (Norvegia și Danemarca) doresc ca el să facă parte dintr-o reducere generală a înarmărilor în cadrul N. A. T. O. Se consideră că țările scandinave susțin acest proiect și ca urmare a scepticismului cu care privesc ideea descurajării nucleare, dar și pentru a întări „zona-tampon” dintre marile puteri.

Un amplu articol este consacrat de Klaus Grewlich *Comunicării transnaționale de informații și date*. Punctul vulnerabil al acestei problematice ar fi, potrivit autorului, decalajul crescînd dintre S.U.A. și țările Europei occidentale în tehnica de prelucrare a datelor. Datorită complexității tehnologiei de prelucrare, posibilitățile concernelor transnaționale sînt apreciate ca fiind superioare țărilor individuale. În mod deosebit, rolul covârșitor al prelucrării electronice a informațiilor se manifestă în domeniul bancar, financiar, ceea ce conferă serioase avantaje băncilor internaționale față de guvernele țărilor în care acționează. Țările în curs de dezvoltare sînt foarte dezavantajate de acest proces de perfecționare tehnologică în domeniul prelucrării datelor, deoarece ele nu pot fi decît

furnizoare de date pentru țările industrializate. Fiind concepute pentru specificul țărilor dezvoltate, sistemele de prelucrare prelucreează datele în interesul acestora în pofida propunerilor și dezbaterilor din cadrul UNESCO. Se apreciază, în general, că o asemenea situație poate genera conflicte. În consecință, rolul europenilor ar fi de a acționa în direcția refacerii unui echilibru și evitării confruntărilor datorate sporirii decalajelor în acest domeniu.

Locul drepturilor omului în cadrul strategiilor politice constituie subiectul articolului semnat de Hans-Heinrich Winckler *Drepturile omului în strategiile politice*. Deși apărarea drepturilor omului este considerată „o datorie etică” a fiecărui guvern, autorul consideră această problemă doar un aspect parțial al politicii externe care nu ar putea niciodată ocupa un loc primordial. Pentru apărarea drepturilor omului răspunde fiecare stat în parte, și acesta este, în ultimă instanță, singurul care poate controla și înlăunța deziideratele de acest fel. Se arată, de asemenea, că drepturile omului sînt folosite selectiv pentru a întări anumite laturi ale strategiei politice alese pentru o anumită țară la un anumit moment.

În ultima parte, revista prezintă o serie de recenzii apărute de curînd și sumarul revistelor de relații internaționale.

Rodica Culcer

„Sociologicheskie issledovaniia”, nr. 4, 1982; nr. 1, 1983

Revista sovietică de sociologie se prezintă de fiecare dată cu un sumar bogat, judicios întocmit, ce acoperă o gamă largă de probleme teoretice și metodologice, de practică socială. Cele două numere pe care le prezentăm nu fac excepție, relevînd într-o manieră sobră, de elevată ținută științifică aspecte diferite ale societății pe care le studiază în prezent sociologii sovietici.

În *Relații naționale și de clasă în faza socialismului dezvoltat*, R. I. Kosolapov pune în evidență legătura strînsă care există între aspectele naționale și de clasă în formarea și dezvoltarea noii comunități istorice, respectiv națiunea sovietică.

Sînt analizate o seamă de procese ca: dispariția claselor în cadrul limitelor socialismului dezvoltat și estomparea diferențelor existente între grupuri sociale distincte, creșterea omogenității sociale a societății sovietice și unirea diferitelor naționalități în procesul de construire a comunismului.

În studiul *Schimbări esențiale în structura socială a naționalităților sovietice* J. V. Arutu-

nian abordează o serie de cercetări sociologice, prezintă date și alte aspecte ale apropiării structurii de clasă a diferitelor naționalități. Tendința generală, în măsură mai mare sau mai mică, este ca numărul muncitorilor și intelectualilor să sporească pe seama țărănimii. Sînt analizate în special aceste grupuri sociale de bază, făcîndu-se referiri la diferențele ce mai apar inter-clase precum și la probleme privind mobilitatea socială.

Intercauza proceselor migrației și etnice, de L. L. Ribakovski, și N. V. Tarasova, pe baza datelor cercetărilor empirice, se ocupă de diferiți factori ai migrației. Un punct de real interes este evidențierea hotărîta a trăsăturilor etno-sociale ale modului de viață ca avînd o influență nebanuită asupra proceselor migrației.

Relații naționale interpersonale: principalele trăsături și particularități de L. M. Brobijsa analizează influența unor factori diverși (mobilitate socială, caracteristici demografice, ocupație, nivel cultural, tradiții) în comunicarea ce are loc între naționalități.

în sfera muncii și a vieții de familie. Concluzia la care se ajunge este aceea că relațiile socialiste din societate influențează în mod pozitiv contactele interpersonale ale diferitelor naționalități.

În *Standardul dinamic ca estimare generalizată a dezvoltării infrastructurii sociale*, A. R. Vijes, V. M. Rutgaizer, I. M. Sirojezhin abordează două tehnici speciale: cum este posibil să se calculeze indicatorii integrali ai dinamicii dezvoltării sociale și cum să fie format sistemul standard de indicatori ai infrastructurii sociale date și analizează experimentarea lor. Meritele metodei se consideră că ar fi posibilitatea: 1. de a compara rezultatele finale din mai multe sfere ale vieții sociale; 2. de a folosi orice tip de indicatori indiferent de unitatea de măsură; 3. de a evidenția meritele și defectele întregului sistem.

În *Particularități etnosociologice ale reproducerii intelectualității* de L. V. Ostapenko, A. A. Susokolov pe baza datelor empirice extensive sunt analizate particularitățile reproducerii intelectualității în diferite republici unionale. O atenție deosebită este acordată legilor de manifestare ale acestui proces în condițiile societății socialiste precum și problemelor de utilizare a „potențialului intelectual” în diferite republici.

În *Indeminare și activitatea reală a unui inginer* de S. A. Kugel analizează structurile, funcțiile și conținutul social al activității inginerului, solicitările cerute acestuia în condițiile complexității și tehnicii avansate ale echipamentului. Autorul se referă și la o serie de aspecte privind instruirea și formarea inginerului și enunță anumite considerații asupra activității practice a acestuia.

Articolul *Cultura socialistă a poporului sovietic și o seamă de detalii ale studiului ei*, semnat de M. T. Iuvciuk și L. M. Kogan, și-a propus evidențierea rolului jucat de teo-

ria marxistă a culturii în formarea noii culturi socialiste în rîndul maselor. Se arată coordonarea investigațiilor teoretice și certărilor empirice, particularitățile studiului asupra naționalităților și căile de formare ale unei culturi sovietice multinaționale în condițiile socialismului.

În studiul *Două propuneri de investigare a opiniei publice* B. A. Grușin subliniază ideea că, în general, conștiința de masă (care își găsește expresia în opinia publică) funcționează la două nivele — superficial (operațional) și profund (fundamental). Cu alte cuvinte, opinia publică poate fi investigată la fel de bine cu ajutorul așa-ziselor metode tradiționale cît și prin tehnici sociologice. Fiecare din ele corespunde unei clase specifice de sarcini teoretice și empirice.

Rubrica „Realizarea programului alimentar — aspecte sociale”, include articole în care sînt analizate măsurile luate sau care se impun pentru dezvoltarea viitoare a satelor. Astfel, sînt studiate probleme ca: factorii sociali ai eficienței producției agricole (V. I. Staroverov); influența mobilității teritoriale a populației asupra progresului socio-economic al satelor (V. I. Perevedentsev) etc.

Rubrica „Cercetări sociologice” cuprinde materiale care tratează sarcinile, funcțiile și serviciile pe care le poate aduce Sociologia. Procesele complexe de conducere a întreprinderii în care sociologul are un rol anumit (V. V. Cicilimov), aspecte organizatorice ale realizării deciziilor administrative (V. N. Sobko) sau probleme ale coordonării activității sociologilor ce lucrează în unități productive, se află în atenția cercetătorilor.

Revistele mai cuprind recenzii, prezentări ale unor manifestări științifice internaționale, puncte de vedere.

Dinu Țenovici

„Társadalomtudományi Közlemények”, nr. 3, 1982

Numărul 3/1982 al revistei de științe sociale a Institutului de științe sociale de pe lingă CC al PSMU „Társadalomtudományi Közlemények” conține două studii consacrate problemelor tinereții. Studiul lui Zoltán Békés, intitulat *Probleme actuale ale începutului de viață și de carieră la tineri și reproducerea generațională a diferențelor sociale* este bazat pe o investigație efectuată de Institutul de științe sociale în colaborare cu specialiști din alte instituții. Cercetarea a urmărit „inegalitățile de șansă” în rîndurile generației tinere în procesul integrării sale în viața societății, prin conceptul de „inegalitate de

șansă” înțelegîndu-se de fapt că grupările sociale avînd situații diferite din punctul de vedere al diviziunii muncii, așezării, familiei, nivelului cultural, de posibilități diferite de a-și satisface nevoile materiale și spirituale, de a utiliza posibilitățile existente în principiu în cadrul societății, de a se realiza în viață.

Cel de-al doilea studiu, semnalat de Erzsébet Kósa, este axat pe problematica dificultăților întâmpinate de studenții căsătorii de la cursurile de zi. Autoarea analizează structura de vîrstă a cuplurilor de studenți căsătorii, frecvența căsătoriilor în

rindurile băieților și fetelor, performanțele școlare ale acestora, diferențele dintre cuplurile „pure” și „mixte” de studenți, ca și între studenții căsătorii și cei necăsătorii, schițând tensiunile sociale și problemele social-politice care-și așteaptă încă rezolvarea.

Prezentul număr al revistei mai conține, în cadrul rubricii permanente „Atelier” studiul lui Tamás László Fellegi consacrat interpretării concepției de hegemonie a lui Gramsci.

Rubrica „Informații” conține textul referatelor și investigațiilor participanților maghiari la conferința științifică internațională *Probleme actuale ale sporirii eficienței colaborării multilaterale a țărilor socialiste* care a avut loc în martie 1982 la Moscova, ca și o variantă prescurtată a expunerii de la Caviat (septembrie 1981) a lui János Farkas *Strategia dezvoltării științei și tehnicii socialiste*. În cadrul aceleiași rubricii sînt publicate arti-

coalele *Teoriile burgheze ale crizelor politice*, *Social democrație, mișcări alternative, mișcare pacifistă* și o precizare a unei mese rotunde pe problematica femeii, organizată de Institutul de științe sociale de la Budapesta în colaborare cu Institutul de Studii și Cercetări Marxiste din RFG. Participanții la această masă rotundă bilaterală au dezbătut problema locului ocupat de femeie în societățile moderne de azi, felul în care se realizează în practică principiul egalității în drepturi, modificările funcției și rolului jucat în cadrul familiei ca urmare a activității organizate din punct de vedere social pe care o desfășoară femeile.

Din sumarul acestui număr al revistei de științe sociale mai fac parte obisnuita cronică a vieții științifice a Institutului de științe sociale.

Irina Marmor